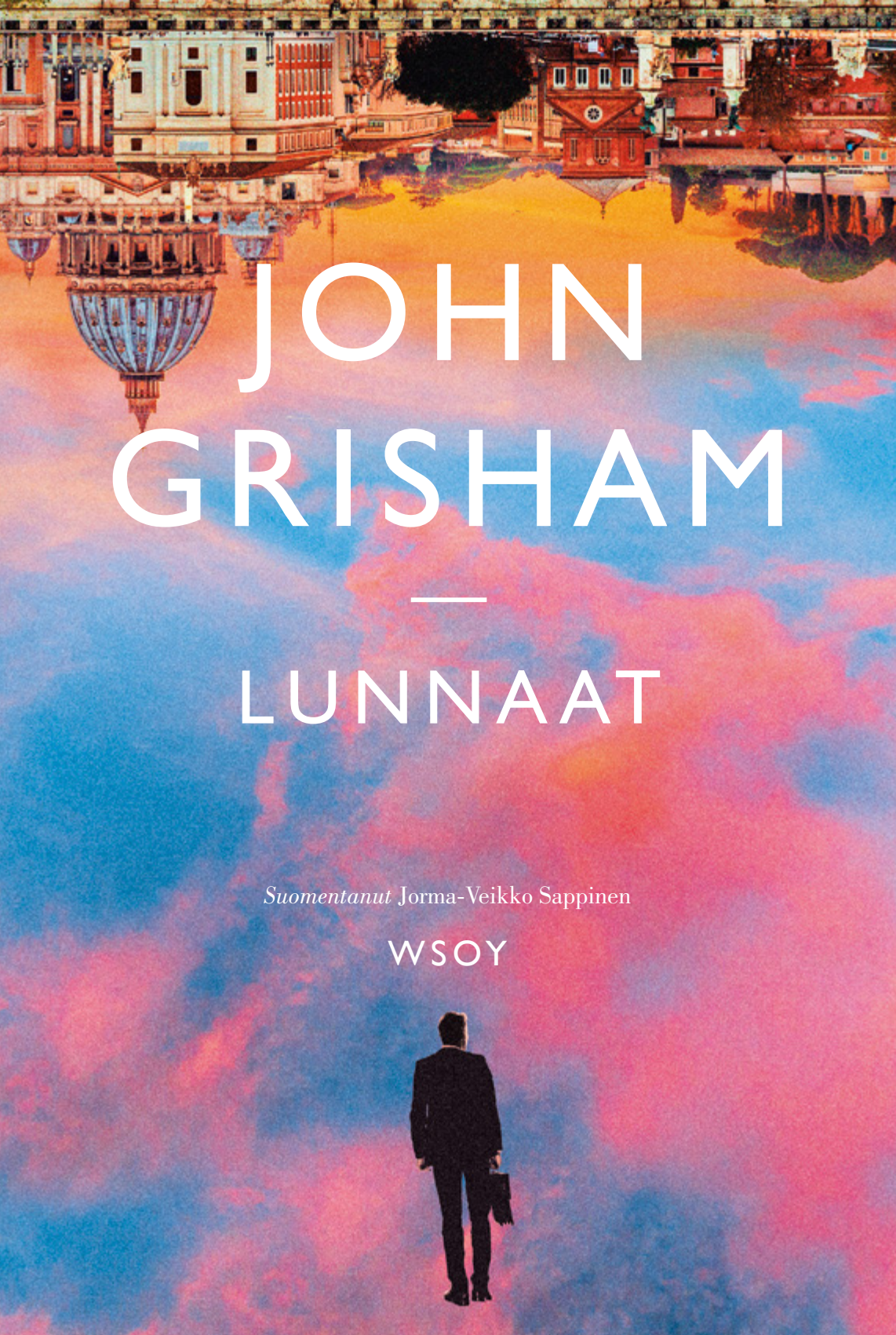

JOHN GRISHAM

LUNNAAT

Suomentanut Jorma-Veikko Sappinen

WSOY

JOHN GRISHAM

Lunnaat

Suomentanut

JORMA-VEIKKO SAPPINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos *The Exchange*
Copyright © 2023 by Belfry Holdings, Inc.
Suomenkielinen laitos © Jorma-Veikko Sappinen ja WSOY 2024
Werner Söderström Osakeyhtiö

ISBN 978-951-0- 49035-8
Painettu EU:ssa

1

Mitch McDeere seiso i yksin työhuoneessaan, joka sijaitsi kimaltelevan tornin 48. kerroksessa Manhattanin eteläkärjessä, ja katseli ikkunasta Battery Parkiin ja toimintaa kuhiseville vesille sen takana. Satama-altaassa kulki ristiin rastiin kaiken näköisiä ja kokoisia aluksia. Täyteen kontteja lastatut massiiviset rahtilaivat odottivat melkein liikkumattomina. Ellis Islandin ohi mateli Staten Islandin lautta, täyteen turisteja sullottu risteilyalus suuntasi satamasta merelle ja mereltä saapui satamaan komeasti megaluokan huvijahti. Joku urhea sielu poukkoili sinne tänne viisimetrisellä katamaraanilla ja väisteli kaikkea. Peräti viisi helikopteria surrasi vihaisten ampieisten lailla kolmensadan metrin korkeudessa veden yläpuolella, ja kaukaisuudessa Verrazanon sillalla näkyi kuorma-autoja, jotka seisoivat peräkanaa täysin liikkumatta. Sitä kaikkea katseli Vapaudenpatsas majesteettisista korkeuksistaan. Näkymä oli mahtava, ja Mitch yritti olla siitä kiitollinen ainakin kerran päivässä. Toisinaan hän onnistui, mutta useimmat päivät olivat niin hektisiä, ettei sellaiseen laiskotteluun ollut aikaa. Hän eli kellon mukaan, kellon hallinnassa, samoin kuin sadat muut juristit rakennuksessa. Scully & Pershingillä oli heitä eri puolilla maailmaa yli kaksituhatta, ja se piti turhamaisesti itseään ykkösenä planeetan kansainvälisten asianajotoimistojen keskuudessa. Toimiston newyorkilaiset osakkaat, joista Mitch oli yksi, olivat palkinneet itsensä suurilla toimistotiloilla liikekeskustan sydä-

messä. Toimisto oli nyt satavuotias ja haiskahti kunnialta, vallalta ja rahalta.

Mitch katsahti kelloaan, jolloin maisemien katselu päättyi. Pari avustavaa juristia koputti ja astui sisään taas yhteen neuvotteluun. He kokoontuivat pienen pöydän ympärille, ja sihteeri tarjosi kahvia. He kieltäytyivät ja sihteeri poistui. Asiakas oli suomalainen laivayhtiö, jolla oli ongelmia Etelä-Afrikassa. Sikäläiset viranomaiset olivat pidättäneet satamassa suomalaisen rahtilaivan, jonka lastina oli Taiwanista tuotavaa elektroniikkaa. Tyhjänä alus oli noin sadan miljoonan dollarin arvoinen. Täyteen lastattuna laivan arvo oli kaksinkertainen, ja eteläafrikkalaiset olivat huolestuneita joistain tariffiseikoista. Mitch oli viime vuoden kuluessa käynyt Kapkaupungissa kaksi kertaa eikä kolmas kerta huvittanut. Lähetettyään puolen tunnin kuluttua avustavat juristit pois käskystä mukanaan hän otti vastaan kaksi seuraavaa.

Tasan kello viisi Mitch poikkesi ilmoittautumaan sihteerilleen, joka oli lähdessä kotiin, ja käveli hissien ohi portaisiin. Lyhyillä matkoilla ylös ja alas talossa hän vältti hissejä päästäkseen karkuun joutavaa rupattelua niin tuttujen kuin tuntemattomienkin juristien kanssa. Hänellä oli talossa paljon ystäviä ja kourallinen tunnettuja vihollisia, mutta siellä oli aina meneillään uusien, innokkaiden avustavien juristien ja nuorempien osakkaiden aalto, josta hänen olisi kuulunut tunnistaa kasvoja ja nimiä. Monesti niin ei käynyt, eikä hänellä ollut aikaa selailla toimiston puhelinluetteloa ja yrittää painaa nimiä mieleensä. Kovin moni jättäisi toimiston ennen kuin hän oppisi muistamaan heidän nimensä.

Portaiden käyttö harjoitutti jalkoja ja keuhkoja ja muistutti joka kerta siitä, ettei hän ollut enää opiskelijapoika, joka pystyi pelaamaan tuntikausia yhteen menoon koripalloa ja amerikkalaista jalkapalloa yliopiston sisäisissä sarjoissa. Hän oli kuitenkin neljäkymmentäyksivuotiaana edelleen säällisessä kunnossa, sillä hän tarkkaili ruokavaliotaan, jätti lounaan väliin ainakin kolme kertaa viikossa ja huhki sen sijaan toimiston kuntosalilla. Myös sali oli vain osakkaille suotu luontaisetu.

Mitch poistui portaista 42. kerroksessa ja kiiruhti Willie Backstromin huoneeseen. Willie oli niin ikään osakas, mutta hänen elonsa oli siinä mielessä yllleistä, ettei hänen tarvinnut laskuttaa asiakkaita työtunneista. Hänellä oli kadehdittava asema toimiston pro bono -ohjelmien johtajana, ja vaikka hän piti tunneista lukua, hän ei lähettänyt niistä laskuja. Niille ei ollut maksajia. Scullyn juristit ansaitsivat paljon, varsinkin osakkaat, ja toimisto oli tunnettu omistautumisestaan ilmaistyyölle. Se hoiti vaikeita juttuja kaikkialla maailmassa. Jokaisen asianajajan tuli lahjoittaa ainakin kymmenen prosenttia ajastaan juttuihin, jotka Willie hyväksyi.

Toimistossa vallitsi pro bono -asiassa kahtiajako. Puolet asianajajista nautti ilmaistyyöstä, sillä se tarjosi tervetulleen tauon uuras-tuksesta korkeapaineisten yritysasiakkaiden jutuissa. Muutaman tunnin kuukaudessa asianajaja sai tilaisuuden edustaa todellista ihmistä tai vaikeuksien kanssa painivaa voittoja tavoittelematonta järjestöä joutumatta murehtimaan laskujen lähettämistä ja maksujen saamista. Toinen puoli teeskenteli kannattavansa pyyteettömyyden ylevää periaatetta mutta piti sitä tuhlauksena. Heidän mielestään nuo kaksisataaviisikymmentä vuotuista työtuntia olisi ollut parempi käyttää rahan ansaitsemiseen tai oman aseman parantamiseen erilaisissa komiteoissa, jotka päättivät siitä, kuka ylennettiin, kenestä tehtiin osakas ja kuka sai lopulta kenkää.

Willie Backstrom piti yllä rauhaa leirien välillä, mikä ei oikeastaan ollut kovin vaikeaa, sillä yksikään lakimies ei omista kunnianhimoisista tavoitteistaan huolimatta ikinä arvostelisi toimiston pro bono -ohjelmia. Scully jopa antoi vuosittain palkintoja asianajajilleen, jotka auttoivat vähäosaisia enemmän kuin olisi tarvinnut.

Mitch käytti parhaillaan neljä tuntia viikossa Bronxissa sijaitsevassa kodittomien yömajassa ja edusti asiakkaita, jotka kamppailivat häättöjä vastaan. Se oli turvallista, siistiä toimistotyötä, juuri sellaista mitä hän halusi. Seitsemän kuukautta aikaisemmin hän oli nähnyt Alabamassa kuolemaantuomitun vangin lausuvan viimeiset sanansa ennen teloitusta. Hän oli käyttänyt kuuden vuoden kuluessa kahdeksansataa tuntia yrittäessään pelastaa miehen, joten tämän

kuoleman näkeminen oli ollut sydäntäsärkevää, äärimmäinen tappio.

Hän ei ollut varma, mitä Willie halusi, mutta se, että käsky oli käynyt, ei tiennyt hyvää.

Willie oli Scullyn ainoa asianajaja, jolla oli poninhäntä, ja vieläpä tärkeä. Se oli samaa harmaata kuin hänen partansa, ja vain muutamaa vuotta aikaisemmin johtoporras olisi käskennyt hänen ajaa partansa ja leikkauttaa tukkansa. Toisaalta toimisto yritti kovasti päästä eroon fossiloituneesta imagostaan valkoisten, tummapukuisten miesten valkokauluskerhona. Yksi radikaaleista muutoksista oli pukeutumiskoodin hylkääminen. Willie oli antanut tukkansa ja partansa kasvaa ja tuli töihin farkuissa.

Mitch, jolla oli edelleen tumma puku, joskin ilman solmiota, istuutui Willien pöydän vastakkaiselle puolelle, ja he rupattelivat hetken. Vihdoin Willie pääsi asiaan: »Kuule, etelässä on eräs juttu, jota haluaisin sinun vilkaisevan.»

»Ole kiltti ja sano, ettei vanki ole kuolemaantuomittujen osastolla.»

»Sielläpä hyvinkin.»

»En voi ottaa juttua. Minä pyydän. Minulla on ollut niitä viiden viime kuukauden kuluessa kaksi, ja kummassakin asiakas sai lopulta myrkkypiikin. Ansioluetteloni ei ole hyvä.»

»Teit hienoa työtä. Niitä kahta ei olisi kukaan pystynyt pelastamaan.»

»En voi ottaa taas sellaista juttua.»

»Kuuntelisitko edes?»

Mitch antoi periksi ja kohautti olkapäitään. Willien mieltymys kuolemantuomiojuttuihin oli legendaarinen, ja vain harva Scullyn oikeudenkäyntiasianajaja vastasi hänelle kieltävästi. »Okei, anna kuulua.»

»Miehen nimi on Tad Kearny, ja hänellä on aikaa yhdeksänkymmentä päivää. Kuukausi sitten hän teki kummallisen päätöksen ja erotti asianajajansa, joka ikisen, ja heitä oli sentään melkoisesti.»

»Kuulostaa hullulta.»

»Aivan, hullu hän onkin. Ihan omaa luokkaansa, luultavasti virallisesti mielisairas, mutta Tennesseeen osavaltio painaa siitä huolimatta kovaa päälle. Kymmenen vuotta sitten Tad ampui kolme peitetehtävässä ollutta huumepoliisia ratsiassa, joka meni poskelleen. Ruumiita joka puolella, tapahtumapaikalla kuoli kaikkiaan viisi. Myös Tad oli vähällä kuolla, mutta hänet saatiin pidettyä hengissä, jotta hänet voisi tappaa myöhemmin.»

Mitch naurahti tuskastuneena ja sanoi: »Pitäisikö minun siis ratsastaa valkoisella hevosella paikalle ja pelastaa hänet? Älä nyt viitsi. Kerro jotain minkä pohjalta toimia.»

»Toiminnan pohjaksi ei ole käytännöllisesti katsoen mitään, paitsi mielenvikaisuus. Ongelmana on se, ettei hän luultavasti suostu ottamaan sinua vastaan.»

»Miksi sitten vaivautua?»

»Siksi, että meidän täytyy edes yrittää, ja mielestäni sinä olet paras vaihtoehto.»

»Kuuntelen edelleen.»

»Mielestäni hän muistuttaa paljon sinua.»

»Jestas, kiitos kovasti.»

»Ei kun oikeasti. Hän on valkoinen, sinun ikäisesi ja kotoisin Danen piirikunnasta Kentuckysta.»

Mitch ei hetkeen pystynyt vastaamaan mutta sai sitten sanottua: »Sepä hienoa. Olemme luultavasti serkuksia.»

»Tuskinpa vain, mutta hänen isänsä oli töissä hiilikaivoksessa, kuten sinunkin. Ja kumpikin kuoli siellä.»

»Perhettäni ei saa käyttää aseena.»

»Anteeksi. Sinulla oli onnea ja älyä päästä pois sieltä. Tadilla ei ollut, ja ennen pitkää hän sotkeutui huumeisiin sekä käyttäjänä että diilerinä. Hänellä ja parilla hänen kaverillaan oli meneillään suuri tavarantoimitus, kun huumepoliisit yllättivät heidät väijytyksestä. Kaikki kuolivat paitsi Tad. Näyttää siltä, että hänen onnensa viimein loppui.»

»Onko syyllisyys kiistaton?»

»On taatusti valamiehistöille. Tärkeää ei ole syyllisyys, vaan mielenvikaisuus. Ajatuksena on arvioituttaa hänet joillain asiantuntijoilla, lääkäreillämme, ja tehdä viime hetken epätoivoinen vetoamus. Ensin jonkun on kuitenkin mentävä keskustelemaan hänen kanssaan. Juuri nyt hän ei ota vastaan vieraita.»

»Luuletko että minulla synkkaisi hänen kanssaan?»

»Onhan se uhkapeliä, mutta jospa yrittäisit?»

Mitch veti syvään henkeä ja yritti keksiä jonkin muun keinon kieltäytyä. Saadakseen miettimisaikaa hän kysyi: »Kenellä juttu on?»

»Muodollisesti ei kenelläkään. Tadista on tullut melkoinen vankilajuristi, ja hän laati asianajajiensa erottamiseen vaadittavat paperit itse. Amos Patrick edusti häntä pitkän aikaa, yksi parhaista sielläpäin. Tunnetko Amosin?»

»Tapasin hänet kerran jossain konferenssissa. Aikamoinen persoonallisuus.»

»Useimmat kuolemaantuomittujen asianajat ovat melkoisia persoonallisuuksia.»

»Kuule, Willie. En halua tulla tunnetuksi kuolemaantuomittujen asianajajana. Olen ollut sellaisena kaksi kertaa, ja se riittää. Ne jutut kalvavat mieltä ja ahmaisevat kaiken. Kuinka monen asiakkaasi olet nähnyt kuolevan?»

Willie sulki silmänsä ja veti henkeä. Mitch kuiskasi: »Anteeksi.»

»Liian monen. Sanotaan nyt vain, että koettu on. Kuule, olen puhunut Amosin kanssa, puhunut puhumasta päästyänikin, ja hän pitää ajatuksesta. Hän kuskaa sinut vankilaan, ja kukapa tietää, vaikka Tad pitäisi sinua tarpeeksi kiinnostavana juttukumppanina.»

»Kuulostaa umpikujalta.»

»Yhdeksänkymmenen päivän kuluttua edessä todellakin on umpikuja, mutta ainakin olemme yrittäneet.»

Mitch nousi ja asteli ikkunaan. Willien näköala oli länteen, Hudsonin yli. »Amos toimii Memphisissä, eikö niin?»

»Niin.»

»En todellakaan halua palata Memphisiin. Liikaa historiaa.»

»Muinaishistoriaa. Siitä on viisitoista vuotta. Valitsit väärän toimiston ja jouduit lähtemään sieltä.»

»Jouduin lähtemään? Hitto, minut yritettiin tappaa. Ihmisiä kuoli, ja koko toimisto passitettiin vankilaan. Asiakkaidensa kanssa.»

»Kaikkihan kaiketi ansaitsivat tuomionsa.»

»Varmaan niin, mutta minä sain kaikkien vihat päälleni.»

»Nyt he ovat poissa. Kuka missäkin.»

Mitch palasi tuoliinsa ja hymyili ystävälleen. »Uteliaisuuttani vain kysyn. Puhuvatko ihmiset täällä minusta ja siitä mitä Memphisissä tapahtui?»

»Eivät, sitä ei koskaan mainita. Tunnumme tarinan, mutta kenelläkään ei ole aikaa juoruilla siitä. Toimit oikein, pääsit pois sieltä ja aloitit alusta. Olet yksi tähdistämme, eikä millään muulla ole väliä Scullylla.»

»En halua palata Memphisiin.»

»Tarvitset tunteja. Ne ovat sinulla tänä vuonna aika vähissä.»

»Minä kirin. Mikset etsi minulle jotain mukavaa pikku kansalaisjärjestöä, joka on ilmaisen lakiavun tarpeessa? Ehkä jotain, joka ruokkii nälkäisiä lapsia tai kuljettaa puhdasta vettä Haitiin?»

»Olisit onneton. Sinä kaipaat toimintaa, draamaa, tikittävää kelloa.»

»Ne on jo nähty.»

»Ole kiltti. Pyydän palvelusta. Ketään muuta ei todellakaan ole. Sitä paitsi on aivan mahdollista, ettei sinua edes päästetä sisään vankilan ovesta.»

»En todellakaan halua palata Memphisiin.»

»Miehisty nyt. LaGuardiasta on huomenna puoli kahdelta suora lento. Amos odottaa sinua. Ellei muuta, nautit hänen seurastaan.»

Mitch hymyili lyötynä. Noustessaan hän jupisi: »Hyvä on, hyvä on.» Hän marssi ovelle. »Kuule, taidan muistaa joitain Kearnyja Danen piirikunnasta.»

»Niin sitä pitää. Mene käymään Tadin luona. Hän saattaa olla kaukainen pikkuserkku.»

»Ei tarpeeksi kaukainen.»

2

Kuuden aikoihin illalla useimmat Scullyn osakkaat, monet heidän kilpailijansa jättitoimistojen piiristä ja Wall Streetin lukemattomat työntekijät kiiruhtivat ulos korkeista rakennuksistaan ja hyppäsivät ammattilaisten ajamiin mustiin henkilöautoihin. Heitä tärkeämmät hedgesijoittajat istuutuivat tilaville takapenkeille pitkiin eurooppalaisiin autoihin, jotka he omistivat itse ja joita ajoivat heidän palveluksessaan olevat autonkuljettajat. Todella elintärkeitä maailman-kaikkeuden herrat olivat jo paenneet koko kaupungista ja elivät ja tekivät töitä hissukseen Connecticutissa.

Vaikka Mitchillä olisi ollut varaa kuljetuspalveluun, hän matkusti metrolla, sillä se oli yksi hänen monista myönnytyksistään säästäväisyydelle ja vaatimattomalle alkuperälle. Hän nousi kello 18.10:n junaan South Ferryssä, etsi paikan ahtaalta penkiltä ja tavalliseen tapaan hautasi kasvonsa sanomalehden taakse. Katsekontakteja oli syytä välttää. Vaunu oli tupaten täynnä muita pohjoiseen matkustavia hyvin toimeen tulevia ja koulutettuja ammattilaisia, joista ketään ei huvittanut jutustella. Metrolla matkustamisessa ei ollut mitään vikaa. Se oli nopeaa, helppoa, halpaa ja enimmäkseen turvallista. Ainoa varjopuoli oli se, että muut matkustajat olivat tavalla tai toisella wallstreetiläisiä ja siinä ominaisuudessa joko ansaitsivat paljon rahaa tai olivat ansaitsemaisillaan. Yksityiset henkilöautokyydit olivat jo melkein käden ulottuvilla. Heidän metropäivänsä päättyisivät pikapuoliin.

Mitch ei pitänyt sellaisesta hölynpölystä. Hän selasi sanomalehden läpi, puristautui kärsivällisesti yhä lähemmäksi muita matkustajia, kun vaunuun nousi lisää väkeä, ja antoi ajatustensa harhautua Memphisiin. Hän ei ollut koskaan sanonut, ettei enää ikinä palaisi sinne. Hänen ja Abbyn ei ollut tarvinnut sanoa sitä toisilleen. Lähtö Memphistä oli ollut niin pelottava, etteivät he olleet osanneet kuvitella palaavansa sinne mistään syystä. Mitä enemmän hän ajatteli asiaa, sitä kiehtovammalta se alkoi tuntua. Reissu olisi pikainen eikä luultavasti johtaisi mihinkään. Hän tekisi Willielle valtavan palveluksen, josta epäilemättä saisi jotain mukavaa vastinetta.

Kahdenkymmenen minuutin kuluttua Mitch nousi maan alta Columbus Circlen asemalla ja aloitti jokapäiväisen kävelymatkan asunnolleen. Oli suurenmoinen huhtikuun ilta, taivas ja lämpötila miellyttäviä, yksi niistä postikorttikuvahetkestä, joina puolet kaupungin asukkaista näytti olevan ulkona. Mitch kiirehti kuitenkin kotiin.

Heidän asuintalonsa sijaitsi 69th Streetin ja Columbus Avenuen kulmassa Upper West Siden sydämessä. Mitch jutteli ovimiehen kanssa, otti päivän postin ja nousi hissillä neljänteentoista kerrokseen. Clark avasi oven ja kurkotti ylöspäin saadakseen halauksen. Hän oli kahdeksanvuotiaana edelleen pikkupoika eikä häpeillyt osoittaa isälleen hellyyttä. Hänen kaksoisveljensä Carter oli hiukan kypsempi ja alkoi olla jo liian iso säännöllisiin fyysisiin kontakteihin isän kanssa. Mitch olisi halannut ja suudellut Abbya, mutta tällä oli vieraita keittiössä. Asunnon täytti herkullinen tuoksu. Tekeillä oli jotain kovan luokan ruokaa, ja ilta-ateria olisi taas kerran ilo.

Keittiömestareina toimivat Rosarion veljekset, Marco ja Marcello, jotka olivat niin ikään kaksoiset ja kotoisin pienestä lombardia-laisesta kylästä Pohjois-Italiasta. Kaksi vuotta aikaisemmin he olivat avanneet trattorian lähellä Lincoln Centeriä. Ravintola oli ollut alusta saakka menestys ja oli pian saanut *Timesissä* kaksi tähteä. Pöytää oli vaikea varata, sillä odotusaika oli sillä hetkellä neljä kuukautta. Mitch ja Abby olivat löytäneet paikan ja söivät siellä usein. Abbyn vaikutusvalta riitti pöydän saamiseen, sillä hän toimitti

Rosariojen ensimmäistä keittokirjaa. Hän myös yllytti heitä käyttämään uusien reseptiensä kokeiluun hänen modernia keittiötään. Niinpä he ainakin kerran viikossa kipusivat McDeerejen asuntoon mukanaan kassikaupalla aineksia ja lähes riehakas asenne ruoanlaittoon. Abby oli kaiken keskellä ja pajatti moitteettomalla italialla, ja Clark ja Carter katselivat jakkaroidensa turvista työtason lähellä. Marco ja Marcello rakastivat esiintymistä lapsille ja selittivät valmistelujaan englanniksi sakean vierasvoittoisesti. He myös painostivat poikia toistamaan italiankielisiä sanoja ja ilmauksia.

Mitch naurahti näkymälle, pudotti asiakirjasalkkunsaa, riisui takkinsa ja kaatoi itselleen lasin chiantia. Hän kysyi pojilta heidän kotitehtävistään ja sai kuulla vakiovastauksen, että kaikki oli jo tehty. Marco otti esiin pienen lautasellisen bruschettoja ja laski sen poikien eteen tasolle. Hän ilmoitti Mitchille, ettei tämän pitäisi vaijata poikia kotitehtävillä, sille nämä tekivät tärkeää työtä koemaistajina. Mitch oli ottavinaan moitteen nöyrästi vastaan. Hän tarkistaisi kotitehtäväasian myöhemmin.

Ravintolan nimi oli odotettavasti Rosario's ja se oli kirjottu paksuin kirjaimin kummankin keittiömestarin punaiseen esiliinaan. Marcello tarjosi esiliinaa Mitchillekin, joka kuitenkin kieltäytyi sillä perusteella, ettei hän osannut kokata. Jos hän ja Abby olivat kahdestaan keittiössä, Abby antoi Mitchin kuoria ja pilkkoa vihanneksia, mitata maustemääriä hänen valvovan katseensa alla, kattaa pöydän ja viedä roskat pois: tehdä kaikkia niitä sekalaisia hommia, joihin Mitchin kyvyt riittivät. Mitch oli kerran ylentänyt itsensä sous chefin asemaan, josta hänet oli melkoisen karkeasti palautettu aiemmalle tasolleen sen jälkeen, kun hän oli polttanut patongin.

Abby pyysi pienen lasin viiniä. Marco ja Marcello kieltäytyivät tavalliseen tapaan. Mitch oli jo monta vuotta sitten saanut tietää, että vaikka italialaiset tuottivat valtavat määrät viiniä ja että sitä oli pöydässä melkein joka aterialla, he itse asiassa joivat vain vähän. Karahvi paikallista puna- tai valkoviiniä riitti suurelle perheelle koko pitkän aterian ajaksi.

Abby oli italialaisten ruokien ja viinien tuntija ja sen ansiosta kustannuspäällikkö pienessä mutta vilkkaasti toimivassa Epicurean-kustantamossa. Yhtiö keskittyi keittokirjoihin ja julkaisi niitä noin viisikymmentä vuodessa. Melkein kaikki niistä olivat hienoja, paksuja niteitä tulvillaan reseptejä kaikkialta maailmasta. Koska hän tunsu paljon keittiömestareita ja ravintolanomistajia, hän ja Mitch söivät usein ulkona ja viitsivät harvoin tehdä pöytävarausta. Heidän asuntonsa toimi laboratoriona nuorille keittiömestareille, jotka unelmoivat menestyksestä kaupungissa, joka oli jo ennestään täynnä hienoja ravintoloita ja kovan luokan gurmandeja. Useimmat kotikeittiössä valmistetut ruoat olivat suurenmoisia, mutta koska keittiömestarit saivat vapaasti kokeilla, toisinaan tuli myös floppeja. Clark ja Carter olivat helppoja koekaniineja, ja heitä kasvatettiin huippureseptien maailmassa. Elleivät keittiömestareiden työn tulokset miellyttäneet heitä, ruoissa oli todennäköisesti vikaa. Poikia rohkaistiin arvostelemaan ankarasti kaikkia ruokalajeja, joista he eivät pitäneet. Vanhemmat vitsailivat toisinaan hiljaa keskenään, että he kasvattivat kahta ruokasnobia.

Sinä iltana valituksia ei kuultaisi. Bruschettoja seurasi pieni tryffelipizza. Sitten Abby ilmoitti, että alkupalat oli nyt nautittu, ja paimensi perheensä illallispöytään. Marco tarjoili ensimmäisen ruokalajin, mausteisen kalakeiton, jota hän nimitti cacciuccoksi, ja Marcelo asettui omalle paikalleen. Kaikki kuusi maistoivat hieman, nauttivat mauista ja pohtivat omia reaktioitaan. Syöminen oli hidasta, mikä usein harmitti lapsia. Pastaruokana oli cappelletteja, pieniä ravioleja lihaliemessä. Erityisesti Carter rakasti pastaa ja julisti, että se oli herkullista. Abby ei ollut asiasta yhtä varma. Marco tarjoili toisen pastaruokan sahramisoton kera. Koska meneillään oli laboratorio-tutkimus, seuraavaksi tarjoiltiin kolmas pastaruokalaji, spagettia simpukkakastikkeessa. Annokset olivat pieniä, vain muutama suupala, ja he laskivat leikkiä sanoen jättävänsä tilaa muulle. Rosariot kinastelivat lakkaamatta keskenään aineksista, reseptien muunnelmista ja niin edelleen. Abby ja Mitch toivat julki oman kantansa, ja usein kaikki aikuiset puhuivat yhteen ääneen. Kalaruokalajin jälkeen pojat alkoivat kyllästyä. He saivat pian luvan poistua pöydästä ja

menivät yläkertaan katsomaan tv:tä. Heiltä jäi syömättä sekä liharuoka, kanipata, että jälkiruoka panforte, joka oli manteleita sisältävä tiivis suklaakakku.

Kahvin ääressä McDeeret ja Rosariot keskustelivat siitä, mitä reseptejä otettaisiin mukaan kirjaan ja mitkä vaativat lisää paneutumista. Kirjan valmistumiseen oli vielä monta kuukautta, joten edessä oli paljon ilta-aterioita.

Vähän kahdeksan jälkeen veljekset olivat valmiit pakkaamaan kimpsunsa ja poistumaan. Heidän täytyi kiiruhtaa ravintolaansa palvelemaan asiakkaita. Pikaisen siivouksen ja tavanomaisen halauskierroksen jälkeen he poistuivat luvaten pyhästi saapua taas seuraavalla viikolla.

Kun asunnossa oli tullut hiljaista, Mitch ja Abby palasivat keittiöön. Kuten yleensä, siellä vallitsi edelleen sotku. He täyttivät astianpesukoneen, pinosivat pannuja ja kattiloita tiskialtaan viereen ja sammuttivat valot. Kotiapulainen saapuisi aamulla.

Saateltuaan pojat nukkumaan he siirtyivät työhuoneeseen yömysylle, lasilliselle baroloa. He kävivät läpi illan aterian, juttelivat töistä ja rentoutuivat.

Mitch tuskin malttoi odottaa uutisen kertomista. »Lähden huomismiltana matkalle», hän sanoi. Siinä ei ollut mitään uutta. Hän saattoi olla matkoilla kymmenenkin yötä kuukaudessa, ja Abby oli jo aikoja sitten hyväksynyt työn vaatimukset.

»Sitä ei ole kalenterissa», Abby sanoi ja kohautti olkapäitään. Kellot ja kalenterit säätelivät heidän elämäänsä, ja heidän suunnitelmansa olivat säntillisiä. »Onko hauskakin paikka?»

»Memphis.»

Abby nyökkäsi ja yritti turhaan peittää yllättymisensä. »Okei. Olen pelkkää korvana, ja jutun on syytä olla hyvä.»

Mitch hymyili ja teki pikaisen yhteenvedon keskustelustaan Willie Backstromin kanssa.

»Mitch, minä pyydän, ei taas kuolemantuomiojuttua. Sinä lupasit.»

»Aivan, aivan, mutten voinut sanoa ei Willielle. Tilanne on epätoivoinen ja reissusta tulee luultavasti turha. Lupasin yrittää.»

»Luulin ettemme enää ikinä palaa sinne.»

»Niin minäkin, mutta siihen menee vain vuorokausi.»

Abby maistoi viiniä ja sulki silmänsä. Kun hän avasi ne uudestaan, hän sanoi: »Memphis ei olekaan tullut puheeksi pitkään aikaan.»

»Ei niin. Ei ole varsinaisesti ollut tarvetta. On kuitenkin kulunut viisitoista vuotta ja kaikki on muuttunut.»

»En silti pidä siitä.»

»Ei minulla ole hätää. Kukaan ei tunnista minua. Kaikki roistot ovat poissa.»

»Sopii toivoa. Muistaakseni häivyimme kaupungista keskellä yötä, pelkäsimme kuollaksemme ja olimme varmoja, että roistot ovat kannoilla.»

»Ja olivat myös. Mutta nykyään he ovat poissa. Jotkut ovat kuolleet. Firma romahti ja kaikki joutuivat vankilaan.»

»Sinne he kuuluivatkin.»

»Niin, mutta Memphisissä ei ole enää ainoatakaan firman työntekijöistä. Hipsin paikalle ja pois eikä kukaan tiedä mitään.»

»En pidä muistoista, joita sieltä jäi.»

»Kuule, Abby, päätimme kauan sitten elää normaalia elämää ja olla vilkuilematta olan yli. Se, mitä Memphisissä tapahtui, on muinaishistoriaa.»

»Mutta jos otat jutun, nimesi tulee uutisiin.»

»Jos otan jutun, mikä näyttää epätodennäköiseltä, en vietä aikaa Memphisissä. Vankila on Nashvillessä.»

»Miksi sitten menet Memphisiin?»

»Siksi, että tuomitun asianajaja, entinen asianajaja, toimii siellä. Käyn tapaamassa häntä hänen toimistossaan, kuuntelen selonteon ja ajan sitten hänen kanssaan vankilaan.»

»Scullylla on suunnilleen miljoona asianajajaa. Kai sieltä joku muukin löytyisi.»

»Aikaa ei ole paljon. Jos asiakas kieltäytyy tapaamasta minua, pääsen koudusta ja palaan ennen kuin ehdit edes ikävöidä minua.»

»Onko joku väittänyt, että ikävöin sinua? Olet poissa yhtämittaa.»

»Niin olen, ja tiedän että olet lohduton joka kerta kun olen matkoilla.»

»Vaivoin selviydymme siitä.» Abby hymyili, pudisti päätään ja muistutti itselleen, että kinaaminen Mitchin kanssa oli ajanhukkaa.

»Olethan sitten varovainen.»

»Lupaan sen.»

3

Astuessaan ensimmäisen kerran Peabody-hotellin koristeelliseen aulaan Memphisin keskustassa Mitch oli ollut kahta kuukautta vaille kahdenkymmenenviiden. Hän oli ollut Harvardin oikeustieteellisen tiedekunnan kolmannen vuoden opiskelija, ja seuraavana keväänä hän valmistuisi kurssinsa neljänneksi parhaana. Hänen taskussaan oli jo kolme megatoimistojen upeaa työtarjousta, joista kaksi oli New Yorkista, yksi Chicagosta. Kukaan hänen ystävistään ei ymmärtänyt, miksi hän tuhlassi aikaa käyntiin memphisiläisessä toimistossa, joka ei todellakaan kuulunut lakimaailman jättien sarjaan. Myös Abby oli skeptinen.

Mitchiä oli kannustanut ahneus. Vaikka Bendinin firma oli pieni, vain neljäkymmentä juristia, se tarjosi muita enemmän rahaa ja kannustimia ja nopeamman polun osakkaaksi. Hän oli kuitenkin keksinyt ahneudelle järkevät selitykset, oli jopa onnistunut kieltämään sen ja uskottelemaan itselleen, että pikkukaupungin poika olisi enemmän kotonaan pienehkössä kaupungissa. Toimistossa oli perheen tuntua, eikä kukaan koskaan lähtenyt sieltä. Ei ainakaan elävänä. Hänen olisi pitänyt ymmärtää, että tarjous oli liian hyvä ollakseen totta ja että siihen liittyisi tiukkoja siteitä ja painolastia. Hän ja Abby olivat kestäneet Memphisissä vain seitsemän kuukautta ja olivat olleet onnekkaita päästessään karkuun sieltä.

Silloin kauan sitten he olivat astelleet aulan poikki käsikkäin ja töllistelleet hienoa kalustusta, itämaisia mattoja, taidetta ja aulan

keskellä olevaa upeaa suihkulähdettä, jonka altaassa oli ympyrää uivia ankoja.

Ankat uivat yhä, ja Mitch mietti, olivatko ne edelleen samoja. Hän tilasi baarissa kevytlimsan ja vajosi paksuun nojatuoliin suihkulähteen lähellä. Muistot ryöppysivät mieleen: ilo hyväpalkkaisen työn saamisesta, helpotus siitä, että lain lukeminen oli melkein päätöksessä, rajaton varmuus valoisasta tulevaisuudesta, uusi ura, uusi koti, hieno auto, muhkea palkka. Hän ja Abby olivat jutelleet jopa lasten hankkimisesta. Olihan Mitchillä joitain epäilyksiä ollut, mutta ne olivat alkaneet haihtua heti hänen astuttuaan Peabodyyn.

Kuinka hän oli voinut olla niin tyhmä? Oliko siitä todellakin viisitoista vuotta? He olivat silloin olleet pelkkiä lapsia ja hyvin naiiveja.

Hän joi juoman loppuun ja asteli tiskille kirjautuakseen. Hän oli varannut huoneen yhdeksi yöksi nimellä Mitchell Y. McDeere, ja kun hän odotti vastaanottovirkailijan etsiessä varausta, hän ajatteli ohimennen, että joku saattaisi muistaa hänet. Vastaanottovirkailija ei muistanut eikä muistaisi kukaan muukaan. Aikaa oli kulunut paljon, ja kaikki Mitchiä jahdanneet vehkeilijät olivat aikapäiviä häipyneet. Hän meni huoneeseensa, vaihtoi farkkuihin ja lähti kävelylle.

Saavuttuaan kolmen korttelin päässä Front Streetille Mitch seisautui ja katseli komeaa viisikerroksista rakennusta, joka oli aikoihin tunnettu Bendinin talona. Häntä melkein puistattivat muistot lyhyestä mutta mutkikkaasta ajasta siellä. Hän muisti nimiä ja kasvoja, kaikki nyt poissa, joko kuolleita tai jossain muualla hisukseen eläviä. Talo oli remontoitu ja saanut uuden nimen, ja se oli nyt täynnä asunto-osakkeita, joita mainostettiin jokinäköalalla. Hän jatkoi matkaa ja löysi Lansky's Delin, vanhan memphisiläisen perinteen, joka ei ollut muuttunut. Hän meni sisään, asettui jakkaralle tiskin ääreen ja tilasi kahvin. Hänestä oikealla oli rivi looseja, kaikki tyhjiä myöhään iltapäivällä. Järjestyksessä kolmas niistä oli se, jossa hän oli istunut, kun FBI:n agentti oli astunut esiin kuin tyhjästä ja alkanut kysellä hänen työpaikastaan. Se oli ollut lopun alkua, ensimmäinen selvä merkki siitä, etteivät asiat olleet sitä miltä

näyttivät. Mitch sulki silmänsä ja kävi keskustelun mielessään läpi sanasta sanaan. Wayne Tarrance oli agentin nimi, jota Mitch ei koskaan unohtaisi vaikka kuinka yrittäisi.

Kahvin loputtua Mitch maksoi sen ja käveli Main Streetille, missä hän nousi raitiovaunuun lyhyttä matkaa varten. Jotkin rakennuksista olivat erilaisia, osa näytti olevan entisellään. Moni niistä palautti mieleen tapahtumia, jotka hän oli yrittänyt pyyhkiä mielestään. Hän nousi kyydistä puiston kohdalla, etsi penkin puun alta ja soitti töihin kuullakseen, millaisesta kaaoksesta oli jäänyt paitsi. Hän soitti Abbylle ja tarkisti poikien tilanteen. Kotona oli kaikki hyvin. Ei, häntä ei varjostettu. Kukaan ei muistanut häntä.

Iltahämärissä Mitch käveli takaisin Peabodyyn ja nousi hissillä katolle. Kattobaari oli suosittu paikka katsella auringonlaskua joen yli ja istua lasillisella ystävien kanssa, tavallisesti kovan työn jälkeen perjantaina. Kun hän ja Abby olivat rekrytointimatalla käyneet siellä ensimmäisen kerran, heitä olivat viihdyttäneet toimiston nuoremmat työntekijät puolisoineen. Jokaisella täytyi olla puoliso. Kaikkien juristien täytyi olla miehiä. Ne kaksi kirjoittamatonta sääntöä Bendinillä oli siihen aikaan ollut. Kun he olivat myöhemmin jääneet kahden, he olivat nauttineet hiljaisuudessa drinkin ja tehneet kohdalokkaan päätöksen, että hän ottaisi työpaikan vastaan.

Mitch tilasi oluen, nojasi kaiteeseen ja katsoi alas kohti Mississippijokea, joka mutkitteli Memphisin ohi ikuisella matkallaan kohti New Orleansia. Sillan ali mateli Arkansasin puolelle soijapapulastissa olevia valtavia proomuja samaan aikaan, kun aurinko viimein laski loputtomien tasaisten peltojen taakse. Nostalgia ei luonnistunut. Suurten lupausten päivät olivat haihtuneet muutamassa viikossa, kun heidän elämänsä oli muuttunut uskomattomaksi painajaiseksi.

Illallisaikaksi oli vain yksi vaihtoehto. Mitch ylitti Union Avenuen, astui kujalle ja tunsu jo grillikyljen tuoksun. Rendezvous oli kaupungin ylivoimaisesti kuuluisin ravintola, jossa hän oli syönyt monta kertaa, niin usein kuin mahdollista. Silloin tällöin Abby oli tavannut hänet siellä töiden jälkeen, ja he olivat maistelleet kuuluisaa savukylkeä ja jääkylmää olutta. Oli tiistai, ja vaikka paikassa oli

aina vilkasta, meno ei ollut mitään verrattuna viikonloppuihin, jolloin ei ollut epätavallista joutua odottamaan pöytää tunnin. Pöytävaraukset eivät tulleet kuuloonkaan. Tarjoilija osoitti pöytää yhdessä monista kansoitetuista ruokasaleista, ja Mitch istuutui paikalle, josta näki pääbaariin. Ruokalistat olivat tarpeettomia. Toinen tarjoilija asteli paikalle ja kysyi: »Tiedättekö mitä haluatte?»

»Koko satsi, pieni juustolautanen ja iso olut.» Tarjoilija jatkoi matkaa pysähtymättä.

Mitch oli huomannut kaupungissa paljon muutoksia, mutta yksi vakio säilyisi: Rendezvous olisi aina samanlainen. Seiniä peittivät valokuvat kuuluisista asiakkaista, Liberty Bowlin ohjelmat, oluita ja virvoitusjuomia esittelevät valomainokset ja piirrokset vanhasta Memphistä, ja sitten oli lisää valokuvia, monet niistä kymmenien vuosien takaa. Yksi perinteistä oli kiinnittää ennen lähtöä seinään käyntikortti, ja niitä oli varmaan jo miljoona. Myös Mitch oli kiinnittänyt omansa ja mietti, oliko Bendini, Lambert & Locken juristien jättämistä korteista jäljellä enää yhtään. Ilmeisesti kukaan ei kuitenkaan vaivautunut poistamaan kortteja, joten hän arveli niiden olevan edelleen paikoillaan.

Kymmenen minuutin kuluttua tarjoilija toi lautasellisen kylkeä, cheddarjuustoa ja kaalisalaattia. Olut oli juuri niin kylmää kuin Mitch muisti. Hän repäisi irti kylkikuun, haukkasi ison suupalan, nautiskeli sen mausta ja sai ensimmäisen miellyttävän muistonsa Memphistä.

Amos Patrick oli perustanut kuolemaantuomittujen puolesta taistelevan Capital Defense Initiativen vuonna 1976 pian sen jälkeen, kun korkein oikeus oli poistanut kuolemantuomiokiellon. Silloin »kuolemanosavaltiot» olivat kiiruhtaneet kunnostamaan sähkötuolejaan ja kaasukammioitaan ja aloittaneet kilpailun. Osavaltiot yrittivät edelleen päihittää toisensa tappamisen määrässä. Texas oli selvä ykkönen, kakkospaikkaa tavoitteli useita muita.

Amos oli kasvanut rutiköyhänä Georgian maaseudulla ja nähnyt lapsena nälkää. Hänen kaikki läheiset ystävänsä olivat olleet mustia,

»Kiehtova tarina, jossa on väkivaltaa, hämäräperäisiä bisneksiä ja nopeatempoinen juoni, jollaista Grishamin fanit rakastavat.»

– THE WASHINGTON POST

Firma-romaanista tuttu sankari on täällä taas: tervetuloa takaisin, Mitch McDeere!

Kun maailman suurimmassa asianajotoimistossa työskentelevää Mitchiä pyydetään ottamaan sillanrakennukseen liittyvä oikeusriita käsittelynsä, hän huomaa pian saaneensa tehtäväkseen paljon enemmän kuin yksinkertaisen taloustapauksen. Juttu vie hänet

Rooman kaduilta Libyan aavikoille, Caymansaarten rannoille ja Marrakeshin sokkeloisiin basaareihin. Hengenvaaralta ei vältty kukaan, kun kansainväliset kurkunleikkaajat jahtaavat toisiaan.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-49035-8